

Maandag 4 oktober 1915 – ochtendeditie

Parijs, 2 oktober. Officiële mededeling van hedenavond:

Onze zware artillerie in België werkte met de Engelse vloot samen tot beschieting van de Duitse batterijen te Westende.

Berlijn, 3 oktober. Officiële mededeling uit het grote hoofdkwartier:

Vijandelijke monitors hebben vanmiddag een vuur, dat geen uitwerking had op de omtrek van de badplaats Westende gericht.

Berlijn, 3 oktober. Officieel: op 2 dezer zijn twee Engelse monitors voor De Panne door bommen van onze watervliegtuigen beschadigd (was getekend) de chef van de marinestaf.

Men meldde ons gisteren uit Cadzand:

Hedenmorgen om 6 uur bombardeerden Engelse oorlogsschepen weer de Belgische kust. Nadat zij een aantal schoten hadden afgevuurd, zijn ze vertrokken. Door de mist kon men de schepen niet zien. Bij het optrekken van de mist, bemerkte men boven Zeebrugge een zware rookkolom.

Op de kust vlogen ook enige vliegtuigen. Deze werden heftig door de Duitsers beschoten. Een ervan, een Franse tweedekker, gemerkt 8460, die bemand was met een Engelse officier, moest, door de nood gedwongen, in de Antwerpse polder onder de gemeente Zuidzande landen. De officier gaf dadelijk zijn wapens aan een korporaal van de landweer, die daar in de buurt was, en liet zich interneren.

Maandag 4 oktober 1915 – avondeditie

Men deelt ons mede:

De heer Van den Broeck te Sint Niklaas, directeur der spoorwegmaatschappij Mechelen-Terneuzen, was, zoals reeds werd gemeld, door de Duitsers veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf en heeft zich aan deze straf onttrokken door naar Nederland te vluchten. Wij vernemen thans, dat de heer Van den Broeck is ontvlucht in een ... stoomketel.

Van Belgische zijde.

Het Belgische gezantschap deelt het volgende bericht mede van 2 oktober:

De nacht ging kalm voorbij. Hedenochtend hield de vijand een demonstratie voor Diksmuide, welke zich kenmerkte door een zeer hevig geschut- en bommenvuur. Op één gedeelte van onze loopgraven voor Diksmuide kwamen meer dan 400 bommen neer. De vijand die er in geslaagd was vaste voet te krijgen in een deel van een der sappen, werd er dadelijk daarna weer uitgejaagd. Het overige deel van het front werd zwak beschoten. In de namiddag ontwikkelde de Duitse artillerie weinig activiteit. Wij hebben het vuur der vijandelijke batterijen flink en afdoende beantwoord.

Men schrijft ons van Vlaamse zijde:

In "Vrij België", nr. 6, verscheen een zeer lezenswaard artikel van de heer Frans van Cauwelaert over de Belgische neutraliteit. Dit artikel heeft des te meer belang, omdat de schrijver ervan meer en meer doorgaat als een officieuze woordvoerder over de Belgische buitenlandse politiek.

De heer van Cauwelaert onderscheidt, zeer terecht, tweeërlei contractuele neutraliteit: een zelf gekozene (de Zwitserse bv.) en een opgelegde, als die van België.

Van die opgelegde neutraliteit zou van Cauwelaert zijn land willen bevrijd zien: “Dwangneutraliteit is voor een land geen eer”, roept hij uit en alhoewel hij de goede kanten der neutraliteit niet wil ontkennen, meent hij toch dat zij tenslotte nadelig heeft gewerkt door de Belgische militaire energie te verzwakken.

Het argument: “dat is niet eervol”, is steeds gebruikt door elke regering die zich niet aan internationale wetten wilde onderwerpen en zich niet door vaste regelingen wilde laten binden.

Of de bevolking niet juist het best door een herstelde neutraliteit gediend zou zijn, is een zeer moeilijke kwestie, die slechts door nauwkeurige studie kan opgelost worden.

Even moeilijk de vragen of een werkelijk zelfstandig België – zoals van Cauwelaert zou willen – mogelijk is, en of een dusdanig België wel – zoals hij ook beweert – de voorwaarden voor een herboren Vlaanderen zou kunnen bieden.

Op één punt slechts willen wij nu reeds de aandacht vestigen: België heeft nog steeds verplichtingen die niet vervallen zijn, met name tegenover Nederland, dat het revolutionaire bewind van 1830 te Brussel slechts heeft erkend op voorwaarde der neutraliteit.

Dit mag ook een Vlaming niet vergeten: hij moet trachten te doen vermijden, dat Nederland zou verzwakt worden door een nieuwe internationale status van België. Want Hollands kracht is nog voor onafzienbare tijd een eerste voorwaarde voor een krachtig opbloeiend Vlaams cultuurleven.

Het is van het grootste belang, dat deze moeilijke problemen thans ook door het gezaghebbende woord van de Vlaamse leider aan de dagorde gesteld worden.